

■ آیین نامه تأسیس داروخانه

جناب آقای دکتر حسینی در نامه‌ای به ماهنامه دارویی رازی مشکلات داروسازان شاغل در داروخانه را مورد بررسی و مذاقه قرار داده‌اند. شاید نامه ایشان اندکی طولانی باشد اما بسیار زیبا و منطقی در مورد مسایل بحث کرده‌اند.

«... داروسازان والا مقام

پیرامون بحث‌های تشنج‌زای کنونی در سطح وزارت بهداشت، شورای رقابت و نیز فرآیند تأسیس داروخانه‌های زنجیره‌ای و کم لطفی‌های روزافزون کل سیستم به داروسازان و حقوق حقه آن‌ها طی چند سال گذشته و بالاخص چند ماه اخیر که آینده نه‌چندان مناسبی را پیش روی کل جامعه فرهیخته و زحمتکش داروسازی کشور قرار داده، موارد ذیل لازم به ذکر و بحث می‌باشد. صنعت نوپا و نه‌چندان خودکفای داروسازی در اوایل انقلاب پر شکوه اسلامی بلافاصله مورد هجوم همه جانبه کشورهای خارجی قرار گرفت و انواع مشکلات و تحریم‌ها و سنگ‌اندازی‌های ممکنه را برای این

شریان حیاتی کشور فراهم نموده و در اجرای مقاصد شوم خود از هیچ حربه‌ای چشم‌پوشی ننمودند. به یومن و میمنت انقلاب پر شکوه اسلامی و درایت و هوشمندی اساتید و دلسوزان واقعی جامعه داروسازی کشور و رهبران آگاه و دلسوز، تغییرات عمده و راهبردی و کارآمد در حوزه‌های مختلف آموزش، تولید، خدمات‌رسانی و سامان‌دهی نظام دارویی کشور شکل گرفت. در حوزه آموزش با شکل‌گیری آموزش کاربردی به همراه ارتقای سطح علمی داروسازان کشور و بالا بردن سطح حداقل مدرک و دانش علمی کاربردی لازم برای خدمات رسانی دارویی و مشاوره‌های دارویی - درمانی به بیماران همچون سایر عرصه‌های سیاسی، فرهنگی و اجتماعی موفقیت‌های چشمگیری حاصل شد و در نتیجه این تغییرات، تعداد داروسازان کارآمد و خدمت‌گذار هم از نظر کمی و هم از نظر کیفی رشد قابل توجهی پیدا کرد.

ناگفته نماند داروسازان اوایل انقلاب و نیز دانشجویان داروسازی آن زمان که اینک در خدمت

این نظام و مردم هستند، در جبهه‌های حق علیه باطل نقش مثبت و به‌سزایی ایفا نمودند. به عبارت دیگر، هم در جبهه‌های جنگ با رژیم اشغال‌گر و هم در جبهه دفاع از کیان انقلاب و دستاوردهای ارزشمند علمی و خدماتی و تولیدی داخلی ایفای نقش نمودند. داروسازانی که اینک با کمال تأسف به شیوه‌های مختلف مورد بی‌مهری قرار می‌گیرند. کاهش چشمگیر واردات دارو و ملزومات مراکز تولیدی به دلیل دشمنی کشورهای وابسته به استکبار جهانی و قطع رابطه با آن‌ها، به همراه افزایش نیاز به دارو به دلیل جنگ و افزایش جمعیت باعث شد تا داروسازان و مسؤولان دلسوز کشور برای خودکفایی و رفع وابستگی علمی و فناوری صنعت داروسازی کمر همت ببندند و در مقابل این معضل تمام قد بایستند.

نتیجه این همه تلاش و جانفشانی و از خودگذشتگی جامعه داروسازی در سه محور نمود کرد:

نخست: افزایش تولید داخلی به بیش از ۹۵ درصد داروی مورد نیاز کشور.

دوم: افزایش کمی و کیفی واحدهای تولیدی داخلی.

سوم: پوشش بازار دارویی کشورهای همسایه و نمود داروسازی کشور در حد صادرات و رفع نیاز کشورهای خارجی که نشان از سطح تولید و توان رقابت در عرصه‌های بین‌المللی دارد.

هم‌چنین سامان‌دهی نظام دارویی کشور و پیشرفت عملکرد و اهداف وزارت بهداشت و درمان در آرایه هر چه بهتر خدمات دارویی و بالا بردن کیفیت خدمات بالینی به همراه ارتقای کمی و

کیفی تولید با نیم‌نگاهی همیشگی به پیشرفت‌های تکنولوژیک جهان بر کسی پوشیده نیست.

این اهم و سایر دستاوردهای انقلاب عظیم اسلامی همیشه هم‌چون خاری در چشم بیگانگان خودنمایی کرده و خواهد کرد و بیراه نیست، اگر تلاش کنند تا این همه پیشرفت و دستاورد را نابود و ایران خودکفا و سربلند را دوباره در آغوش بازارهای بین‌المللی خود ببینند.

تولیدکننده‌های عظیم دارویی کشورهای سلطه‌گر هم‌چون آمریکا و اروپا با قدرت اقتصادی و توان تکنولوژیک بالای خود قادر به دیدن و تحمل ایران خودکفا و رقیب را ندارند و بدیهی است که برای نابودی این همه دستاورد انقلابی، که در نتیجه خون هزاران هزار شهید دوران دفاع مقدس و دلسوزی و تلاش مستمر هزاران داروساز خادم و عالم به دست آمده است، از تمام توان و پتانسیل خود استفاده نمایند تا هم بازار چند صد میلیونی ایران را به‌دست آورند و هم بازار کشورهای مصرف‌کننده داروی ایرانی را بازپس بگیرند.

حال سؤال اساسی اینجا است که چگونه می‌توان به این هدف شوم دست پیدا کرد؟

راحت‌ترین راه القای ارزش‌های به‌ظاهر ارزش و محور ارزش‌های واقعی می‌باشد. در این راستا با طرح موضوعاتی هم‌چون موارد یاد شده ذیل هجمه‌ای ناجوانمردانه و خصمانه بر پیکر داروسازی کشور را آغاز نموده‌اند و برخی‌ها که یا دوران تلاش برای شکوفایی را ندیده‌اند و یا به هر دلیل توان دیدن ندارند، در دام این غول‌های استکبار جهانی قرار گرفته خواسته یا ناخواسته تیشه بر ریشه مستحکم داروسازی وارد می‌کنند. کسانی که متأسفانه گاهی

نام داروساز را با خود یدک می‌کشند.

طرح‌هایی ناپخته و نامناسب هم‌چون داروخانه‌های زنجیره‌ای، رفع مقررات و محدودیت‌های تأسیس داروخانه و تضعیف و نابودی تشکل‌های صنفی داروسازی، دخالت واحدهای غیرمتخصص در امور دارویی و قوانین و آیین‌نامه‌ها از زمره همین اقدامات می‌باشند.

تأسیس داروخانه‌های زنجیره‌ای با قدرت اقتصادی بالا چه عواقبی را به‌طور اختصار در بر دارد؟

نخست: اجازه ورود تولیدکنندگان بزرگ خارجی به‌عنوان تأمین‌کننده و ساپورت‌کننده مالی و تجهیزاتی و دارویی خواهد بود که نتیجه آن:

الف - تضعیف شدید در حد نابودی تولید داخلی (که از دستاوردها و افتخارات انقلابی ما است).

ب - افزایش تبلیغات و تشویق مردم به مصرف بی‌رویه دارو و متعاقب آن خروج میلیونی و حتی میلیاردی پول و سرمایه ملی برای تأمین این داروها **دوم:** وارد شدن افراد غیر دلسوز و خارجی یا وابسته به خارج در امر داروی کشور که هدفی جز درآمد بیشتر ندارند و سلامت جامعه ایران در درجات آخر اهداف آن‌ها می‌باشد.

سوم: ورشکسته شدن داروخانه‌های مستقل که سال‌ها پول و امکانات و انرژی کشور و مسؤولان را برای آموزش و به‌کارگیری آنان به‌کار برده‌ایم.

چهارم: سرانجام امر (که مهم‌ترین هدف این گروه می‌باشد) از بین بردن استقلال و خودکفایی ایران اسلامی و ضربه‌پذیر شدن کشور می‌باشد.

از فرمایشات بنیانگذار معظم انقلاب رضوان‌الله‌تعالی‌علیه است که می‌فرمایند:

«ما در جنگ به این نتیجه رسیده‌ایم که باید

روی پای خودمان بایستیم.»

و به حق داروسازان آگاه و عالم کشور باعث شدند که ما روی پای خودمان بایستیم و اکنون ادعای بیش از رفع نیاز داخلی داشته باشیم اما متأسفانه برخی عوامل داخلی داروساز و غیرداروساز آگاهانه یا ناآگاهانه سعی در ندیده گرفتن این اقتدار و نابودی کامل آن دارند.

تغییر مقررات و ضوابط در مسیر توسعه و پیشرفت امری اجتناب‌ناپذیر است هم‌چنان‌که بزرگان داروسازی کشور همیشه خواهان بازیابی و اصلاح قانون و مقررات دارویی مصوب ۱۳۳۴ بوده و هستند. قانون فوق برای آن زمان شاید کاراً و مفید بوده باشد اما پاسخ‌گوی نیاز امروز نیست. سایر موارد نیز همواره با تیم کارشناسی و نظر فرهیخته‌گان جامعه داروسازی کشور در حال بازیابی و ارتقا می‌باشند لیکن، همین اندیشمندان هم وظیفه دارند تا مانع از لغزش و خطای عمدی یا سهوی فرد یا افراد و متضرر شدن مردم و کشور و انقلاب در نتیجه تصمیم‌گیری ناپخته و عجولانه آنان شوند.

نتیجه اجرای طرح ناکامل طرح تحول سلامت در دوران آقای دکتر هاشمی، متضرر شدن و حتی ورشکسته شدن تعداد زیادی از داروخانه‌های سطح کشور و تمرکز بیمار در مراکز خاص و در مواردی حذف حق انتخاب مرکز درمانی یا فرد متخصص بود.

ایرادات بسیاری بر این طرح وجود دارد که در مقالات و نوشته‌های متخصصان امر مطرح شده است و در کل به نظر اینجانب علاوه بر ائتلاف

بیشتر وقت بیمار باعث کاهش سطح درمان و رسیدگی‌های لازم به دلیل تجمع و افزایش تعدادی بیمار در دوره زمانی خاص می‌باشد.

رفع فاصله و مقررات محدودکننده تأسیس داروخانه نیز ضربه دوم خواهد بود چرا که در حال حاضر تعداد زیادی از داروخانه‌ها از نظر اقتصادی ورشکسته هستند و همین داروخانه‌ها و نیز داروخانه‌هایی که تا حدی توانسته‌اند خود را حفظ نمایند با افزایش بی‌برنامه و بی‌رویه و بی‌مطالعه داروخانه‌ها حتماً ورشکست خواهند شد و ممکن است برای رفع مشکل خود شاهد افزایش خطاهای حرفه‌ای هم‌چون فروش داروی غیر OTC و یا زد و بند با پزشک و ... باشیم. بدیهی است که علی‌رغم نظارت‌ها و کنترل‌های موجود و معمول، همیشه درصدی خطا در هر گروه صنفی وجود دارد و مهیا کردن زمینه و بستر برای افزایش این خطاها اشتباه محض می‌باشد.

شاید لازم به ذکر نباشد که فروش بیشتر باعث سود بیشتر خواهد شد اما در مقوله داروخانه برای فروش بیشتر باید اقدام به انجام و لحاظ روش‌هایی نمود که تاکنون داروسازان واقعی از انجام آن خوداری کرده و سربلند می‌باشند و ثابت کرده‌اند که داروسازی و داروخانه‌داری به معنی فروش دارو نیست بلکه ارائه خدمات کاربردی و علمی به بیماران می‌باشد. هیچ داروساز متعهدی بدون نسخه اقدام به فروش داروهای نسخه‌ای نکرده و نخواهد کرد و به‌خاطر این امر هر روز و همواره مورد بی‌مهری متقاضی غافل از علت علمی عدم عرضه دارو قرار می‌گیرند اما سلامت جامعه برای داروساز اهمیت دارد و سود و منفعت منتج از شغل

در درجات بسیار پایین‌تر قرار می‌گیرد اما آیا افراد ناآگاه و غیرعالم چنین عملی را سرلوحه کار خود قرار خواهند داد؟ چه صدمات جبران‌ناپذیری بر جامعه وارد خواهد شد اگر هر کس هر چه بخواهد بتواند بدون محدودیت از مراکز دارویی بی‌داروساز اکتفا کند؟

نتیجه بعدی حذف فواصل و مقررات محروم شدن بیش از پیش مناطق محروم و عدم تمایل به تأسیس داروخانه در حاشیه شهرها (که معمولاً از امکانات درمانی و تعداد نسخ کمتر برخوردارند) می‌باشد، بنابراین، به جای محرومیت‌زدایی باعث محرومیت‌زایی می‌شود.

تا کنون فردی تحصیل کرده و آگاه به بیماری‌ها و مسایل دارو - درمان متقاضی تأسیس می‌شد اما با حذف ضوابط و آیین‌نامه‌ها هر کسی می‌تواند متقاضی داروخانه شود که نتیجه آن تبدیل داروسازی و داروخانه‌داری به داروفروشی و مال‌اندوزی افرادی است که برای سلامت جامعه ارزشی قابل نیستند، چون دانش آن را ندارند. هم‌چنین داروسازان جوانی که توان مالی تأسیس مستقل داروخانه را ندارند و از حمایت‌های لازم اداری و بانکی بهره‌مند نیستند در دام شرکت‌های چند ملیتی و یا سرمایه‌داران غافل از اهداف عالی سلامت جامعه می‌افتند و این همه نظم و انضباط و تلاش برای حفظ و ارتقای سلامتی در جامعه از بین خواهد رفت و جای آن را فروش مواد شیمیایی به نام دارو فقط برای کسب درآمد خواهد گرفت. مواد شیمیایی که اگر درست مصرف شوند و دانش داروساز پشت آن باشد می‌تواند درمان‌کننده و مفید واقع شود و برعکس اگر دست اهل فن نباشند

کشنده و قاتل خواهند بود.

حمله دیگری که بر پیکر داروسازی کشور صورت گرفت ایجاد تشنج و چند دستگی و از بین رفتن حرمت‌ها و کرامت‌ها و ارزش‌ها در مجامع صنفی داروسازی و جایگزین کردن آن با منفعت و سود می‌باشد. بین مؤسسان و داروسازان غیرمؤسس، تولیدکنندگان و توزیع‌کنندگان، کارمندا و مستخدمان وزارت بهداشت و داروسازان غیرمستخدم اختلاف و تفرقه انداخته مانع از انسجام همیشگی جوامع و گروه‌های صنفی هم‌چون انجمن داروسازان ایران می‌شوند.

مثلاً حق فنی یا حق خدمات دارویی و مشاوره‌های علمی که داروساز با خلوص نیت در اختیار متقاضی قرار می‌دهد چنان ناچیز است که قابل مقایسه با هیچ کشوری نیست اما همین مبلغ ناچیز را چنان بزرگ‌نمایی می‌کند که انگار ناحقی از بیمار مطالبه می‌شود! برای افرادی که در حلقه سلامت نیستند، بیان تأثیرگذاری دکتر داروساز در سلامت و درمان بیمار کمی مشکل است اما حتی آگاهان و واقفان بر این خدمت برای این تأثیر شگرف و غیرقابل قیمت‌گذاری کمترین مقدار

ممکن لحاظ می‌نمایند و تعیین مقدار و اعلام آن هر سال از وزارت بهداشت به زمین نظام پزشکی و گاه به زمین انجمن داروسازان پاس داده می‌شد و چنان مطرح می‌شد که انگار صدقه‌سری سایر گروه‌های پزشکی این حداقل لحاظ می‌گردد و بدیهی است که انگیزه خدمت و سطح خدمت‌گذاری ممکن است در برخی افراد کاهش پیدا کند چون احساس می‌کنند که قدر زحمات آنان را نمی‌دانند و سیستم تفاوتی بین خدمت کردن و خدمت نکردن قایل نیست، در حالی که این چنین نیست یا انشالله نخواهد بود.

بدیهی است بر هر مقوله یاد شده می‌توان مقالات زیادی نوشت لیکن اینجانب سعی در بیان خلاصه‌وار یک سری از مشکلات جامعه داروسازی و نیز هشدار در خصوص حفظ ارزش‌های مکسوبه را دارم.

باید به هر قیمتی که شده مانع از تسلط بیگانگان (و برخی عوامل آنان در داخل کشور) و از بین رفتن استقلال و خودکفایی دارویی ایران همیشه سرافراز شویم...»